

gældende område, hvorfor udgifterne er meget variable. Specielt den faste forbindelse over Storbælt har haft stor betydning, for måden, hvorpå post transporteres. I dag transporteres langt hovedparten af post med biltransport i modsætning til tidligere, hvor det også foregik med såvel jernbane som fly og skib. Omkostningerne ved transport udgør dog kun en meget lille del af de totale omkostninger.

Omkostningerne pr. brev ved *udlevering* varierer betydeligt. Således er der væsentlige forskelle mellem, om udleveringen sker i etageejendomme, eller om den sker i landlege områ-

6. Postliberalisering i andre lande

6.1. Liberaliseringsinitiativer i andre lande

Udviklingen i postsektoren i de øvrige EU-lande svarer i hovedtræk til udviklingen i Danmark, idet de nordeuropæiske lande overvejende har ført en mere liberal postpolitik, mens navnlig middelhavslandene har haft mere omfattende eneretsområder. Alle EU-lande er underkastet de samme maksimale grænser for den tilladelige eneret.

Nogle lande har i de senere år valgt at anvende lavere eneretsgrænser end maksimumsgrænsen i postdirektiverne og har valgt at liberalisere afgrænsede dele af brevmarkedet. Det er dog først gennem de senere år, at nogle lande har indledt en gradvis liberaliseringsproces, som går videre end EU-liberaliseringen.

To EU-lande har ophævet eneretten og altså gennemført fuld liberalisering også af brevmarkedet, nemlig Sverige og Finland. Denne liberalisering er gennemført i 1994 – forud for de to landes indtræden i EU.

De øvrige lande, som er fortalere for liberalisering, har foreløbig valgt at vente med at foretage fuld liberalisering, så længe de fleste andre lande opretholder en vis eneret. Det gælder således Tyskland og Holland. Landene frygter at komme til at åbne deres brevmarkeder for konkurrence i en situation, hvor deres egne postvirk-

der. Herunder er der forskel på, om leveringen sker til ejendomme opført før eller efter 1973/74. For ejendomme opført i 1973/74 eller senere er der krav om brevkasse ved villaer og rækkehuse og brevkasseanlæg i etageejendomme.

De faldende brevmængder betyder stigende marginale udleveringsomkostninger, idet postbudet fortsat skal ud til samtlige modtagere, at de befodringspligtige virksomheders overskud reduceres betydeligt. Det er derfor afgørende for Post Danmark at kunne etablere et effektivt distributionsnet, der afspejler de stigende gennemsnitsomkostninger.

somheder ikke kan operere på de andre landes brevmarkeder. Det er således Tysklands begrundelse for at udsætte den endelige liberalisering af brevmarkedet, som skulle have fundet sted i 2001, men som er udsat til 1. januar 2007.

Danmark valgte oprindeligt at gå videre, end det senere direktiv krævede, bl.a. ved en lavere vægtgrænse for eneretten fra 1995 og liberalisering af udgående international post fra 1996. I dag følger de fleste EU-lande, herunder Danmark, EU-direktivernes maksimumsgrænser for eneretten, dog således at nogle af disse har valgt at liberalisere visse typer af brevforsendelser under eneretsområdet. Det gælder f.eks. "Direct Mail" og masseforsendelser.

Der er derfor reelt et meget spinkelt erfaringsgrundlag til rådighed til bedømmelse af virkningen af fuldstændig liberalisering af et industrilands postmarked, idet som nævnt alene Sverige og Finland har afskaffet eneretten fuldstændig. Forholdene i de to nævnte lande samt Tyskland er nærmere omtalt i det følgende.

Nedenstående tabel 1 sammenfatter formen for befodringspligten, den befodringspligtige virksomheds selskabsform, og omfanget af liberaliserede delmarkeder inden for postmarkedet i en række lande:

Tabel 1 Befodringspligt, selskabsform og liberalisering i udvalgte lande

	Befodringspligtig virksomhed	Selskabsform	Er der liberaliserede delområder? Adresserede reklamebreve ("Direct Mail"), massepartier ("Bulk Mail"), lokalpost mv.
Norge	Posten Norge AS	Aktieselskab	Nej